Turvallisuus TVO-13093
Nurmi Veli-Pekka 3.2.2023

Eduskunta
Hallintovaliokunta
Sähköpostitse: HaV@eduskunta.fi

TEOLLISUUDEN VOIMA OYJ:N JA POSIVA OY:N ASIANTUNTIJALAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI PELASTUSLAIN 40 JA 48 §:N MUUTTAMISESTA (HE 31/2022 vp)

Teollisuuden Voima Oyj (TVO) ja Posiva Oy (Posiva) kiittävät mahdollisuudesta tulla kuulluiksi asiantuntijana eduskunnan hallintovaliokunnan käsittelyssä hallituksen esityksestä koskien pelastuslain 40 ja 48 §:n muuttamisesta (HE 31/2022 vp) ja esittävät kunnioittavasti lausuntonaan seuraavaa:

1 Muutosehdotukset pelastuslain 40 §:ään

Pelastuslain muutoksessa sääntely jättää epäselväksi, rajoittuvatko ydinlaitoksen omistajan velvollisuudet säteilyvaaratilanteesta aiheutuvan altistuksen rajoittamisessa laitosalueelle. TVO ja Posiva katsovat, ettei ydinlaitoksen omistajalle voida siirtää säteilyvaaratilanteesta aiheutuvan altistuksen rajoittamista koskevaa velvoitetta laitosalueen ulkopuolelle, koska ydinlaitoksen omistajalla ei ole siellä toimivaltaa. Tämä tulisi käydä ilmi muutettavana olevasta säädöksestä. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi 40 §:ään, että pelastustoiminnan johtaja antaisi aina kirjallisesti päätöksensä pelastustoiminnan päättymisestä, jotta päättymisestä ei jää epäselvyyttä. Kursiivilla ehdotetut lisäykset:

> 40 §
> Jälkiraivaus ja -vartiointi sekä jälkitorjunta
> Kohteen omistaja on velvollinen huolehtimaan *omistamallaan tai muutoin hallinnassaan olevalla alueella* tulipalon, säteilyvaaratilanteen tai muun onnettomuuden jälkiraivauksesta ja -vartioinnista sekä säteilyvaaratilanteesta aiheutuvan altistuksen rajoittamisesta sen jälkeen, kun tilanne ei enää vaadi pelastuslaitoksen toimenpiteitä, eikä tehtävää ole säädetty muulle viranomaiselle. Pelastustoiminnan päättymisen ajankohdan ratkaisee pelastustoiminnan johtaja, *jonka tulee antaa päätös kirjallisesti kohteen omistajalle*. Sen lisäksi mitä 34 §:n 4 momentissa säädetään, pelastustoiminnan lopettamisesta on ilmoitettava öljyvahinkojen osalta

Teollisuuden Voima Oyj
Olkiluoto, 27160 EURAJOKI, Puh/Tel (02) 83 811, Fax (02) 8381 2109
Mikonkatu 7, 00100 HELSINKI, Puh/Tel (09) 61 801, Fax (09) 6180 2570
www.tvo.fi
Y-tunnus/Business ID 0196656-0
Kotipaikka/Domicile Helsinki

öljyvahinkojen jälkitorjunnasta vastaavalle viranomaiselle ja säteilyvaaratilanteiden osalta Säteilyturvakeskukselle.

2 Muut huomiot

HE:n perusteluissa käytetyistä termeistä ei käy selkeästi ilmi, mitä eroa on säteilyvaaratilanteella, säteilyonnettomuudella, ydinvahingolla ja ydinonnettomuudella. Perusteluissa käytetään eri termejä ilman, että niiden merkitystä on avattu. Yleisesti ydinenergialain tarkoittamassa toiminnassa puhutaan ydin-etuliitteellä ja säteilylain tarkoittamassa toiminnassa säteily-etuliitteellä.

Lisäksi TVO ja Posiva kiinnittivät huomiota HE 31/2022 vp s. 11 olevaan näkemykseen, jonka mukaan

> ”Säteilyonnettomuudesta ei ole olemassa tilastollisesti luotettavaa tapaa arvioida onnettomuuden todennäköisyyttä eikä suuronnettomuuden pitkäaikaisvaikutuksista ole varmaa tietoa. Käytetty ydinpolttoaine pysyy hengenvaarallisen radioaktiivisena hyvin pitkään, ja tähän liittyvät riskit säilyvät sukupolvesta toiseen myös sen jälkeen, kun ydinvoimasta saatu hyöty on käytetty. Käytetyn polttoaineen käsittelyyn, välivarastointiin ja kuljetuksiin ennen loppusijoitusta liittyy henkeen ja terveyteen kohdistuvia suuria riskejä.”

TVO ja Posiva esittävät lausuntonaan, että yllä olevat perustelut (sikäli, jos ne ovat tarkoitettu koskevan myös ydinonnettomuuksia) ovat harhaanjohtavia, koska voimassa olevan ydinenergia-asetuksen (161/1988) 36 §:n mukaisesti ydinlaitoksilla tulee olla kattavat ajantasaiset todennäköisyysperusteiset riskianalyysit, joiden avulla laitoksien turvallisuutta valvotaan ja edelleen kehitetään. Ydinenergia-alan säännöstö vaatii jo nyt myös käytetyn ydinpolttoaineen käsittelyltä, varastoinnilta, kuljettamiselta ja loppusijoittamiselta sellaisia turvaavia toimia, että henkeen ja terveyteen ei kohdistu suuria riskejä, vaan todennäköisyys tällaiselle tapahtumalle on hyvin pieni. Loppusijoitettuna käytetystä ydinpolttoaineesta ei koidu minkäänlaista riskiä henkeen tai terveyteen.